

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 3. Refutantur contrariæ ſententiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

Lorca 1. 2. disp. 44. de gratia §. Hac ergo ratione, Ruis disp. 57. de voluntate Dei sect. 2. licet non consentiant in modo explicandi.

In commutativa, consentiunt Aureol. in 1. dist. 46. art. 1. columna vltima: Suares in opusculis, disp. de iustitia Dei sect. 2. Valent. q. 21. puncto 1. Rebell. lib. 1. de iustitia q. 4. sect. 4. Granada tractatu 7. de voluntate Dei disp. 4. sect. 2. & 3. Cabrera 3. p. q. 1. art. 2. disp. 7. Didacus Aluares 3. p. disp. 4. num. 33. & disp. 3. num. 10. Fasol. ad q. 21. art. 1. dubit. 2. num. 31. & 32. & quidam alij Recentiores.

In diffinitiva denique, S. Thom. quaest. 21. art. 1. in corp. Magister in 4. dist. 46. §. Sed quomodo: Ricard. Argent. Carthus. eadē distinctione. & Capr. in 1. dist. 45. q. unica art. 1. conclus. 14. Ferrarientis 1. contra Gent. cap. 93. §. Sed dubium: Bellarm. lib. 5. de iustit. cap. 16. Salas 1. 2. tom. 1. tract. 7. disp. 7. num. 5. Didac. Ruis disp. 58. de voluntate Dei, sect. 3. Fasol. ad q. 21. art. 1. dubit. 3. num. 45. Cūmel. 1. 2. q. 114. art. 1. disp. 3. Dominic. Socus, Rebell. Valent. Cabrera & Didacus Aluares, locis pauld ante citatis pro iustitia commutativa. Nam vtramque ibidem admittunt: & Suares supra sectione 3.

SECTIO III.

Refutatur contraria sententia.

19. Contrariae sententiae.

Contrarium sentiunt non pauci, quorum aliqui à Deo remouent iustitiam legalem, vt Argens. in 4. dist. 46. q. unica art. 1. ferè initio, Bassolius ibidem, & Suar. in opuscul. de iustitia Dei sect. 4. num. 8. & Fasol. ad quaest. 21. art. 1. dubit. 4. Alij vero commutatiuam, vt S. Thom. q. 21. art. 1. Ricard. Argent. Capreolus. Caietan. Bellarm. Cūmel. & de Salas locis proximè citatis. Alij denique etiam distributiua, & omnem iustitiam sibi & propriè dictam, vt Alexander, Durand. Paludan. Gregor. & alij quos è recentioribus sequuntur Vasq. disp. 85. & 86. Molina & Artubal q. 21. art. 1. Less. lib. 2. de iustit. cap. 18. dub. 3. num. 57. Aegidius ConincK. disp. 8. de actibus supernaturalibus dub. 5. conclusionē 3. & 4. Mærat. disp. 14. de iustitia, & Delugo disp. 3. de Incarnat.

Argumentum quo Suares loco citato mouetur ad remouendam à Deo iustitiam legalem, est quia iustitia legalis in suo conceptu formali imperfectionem includit, nimirum quod sit ad alterum tanquam superiorem: quodque respiciat ius & bonum alterius tanquam altius & excellentius, quam proprium, scilicet vt bonum totius & commune. Deus autem respectu nullius commu-

nitatis potest comparari vt pars: nec ius aut bonum alterius tanquam excellentius respicere: ergo non potest illi conuenire formalis iustitia legalis.

Respondeo sicut iustitia distributiua non solum est in Principe, vel eo qui nomine communitatis bona vel onera communia distribuit: sed etiam in particularibus, non quasi per ipsos distributio facienda sit; sed vt sint contenti iusta distributione, ac circa illam rectè afficiantur, vt docet S. Thom. 2. 2. q. 61. art. 1. ad 3. ita iustitiam legalem non modo esse in subditis & inferioribus: sed & in Principe & communitate ipsa: atque in illa respicere ius altius & superius, non respectu sui, sed respectu inferiorum sibi subditorum, de quorum bonis & iuribus potest disponere propter bonum commune, eaque exigere à subditis, quæ ratione illius boni communis debentur. Atque ita Deus non respicit ius superius seipso: neque bonum alterius tanquam altius & excellentius, quam proprium, quod bono cuiuscunque communitatis excellentius est: sed tantum respicit ius superius particularibus, sibi tanquam supremo Principi subditis: & bonum altius & excellentius bono illorum proprio: nempe bonum commune.

Argumenta verò quibus Vasques contendit non esse in Deo iustitiam commutatiuam hæc sunt. Primò cap. 3. citatæ disp. 85. ait iustitiam & alias virtutes sumi debere à Theologis, cum Deo applicantur, secundum propriam & formalem rationem quæ sumuntur ab Aristotele, alijque Philosophis: & non posse Deo tribui quando inuolunt in proprio conceptu primario & essentiali aliquam imperfectionem.

Respondeo verum quidem id esse: sed nego iustitiam abstractissimè sumptam, prout est affectus rectus & constans erga iustum & iniustum, id est, erga debitum & indebitum, inuoluere imperfectionem.

Secundò opponit capit. 4. iustitiam commutatiuam consistere in æqualitate dati & accepti, quæ inter Deum & creaturam esse nequit. Quis enim prior dedit illi & retribuetur ei? Quoniam ex ipso & per ipsum, & in ipso sunt omnia. Roman. 11. & Iob 35. Si inisse egeris, quid donabis ei? aut quid de manu sua accipiet? nimirum quia cum sic omnium dominus, nil potest ei offerri, quod iam suum non sit. Addit Vasques neque iustitiam vindicatiuam esse in Deo: quia hæc, duo includit: nempe punitionem iniuriæ: & remotionem damni illati per illam, reducendo ad æqualitatem, quæ inter Deum & creaturam esse nequit: neque potest Deo damnum inferri. Præterquam quòd iustitia vindicatiua non est propria species iustitiæ: sed tantum pars attestatiua, vt docet, D. Thomas 2. 2. quaestio, 80. art. 1. c.

Ad primum Respondeo æqualitatem non esse necessariam vniuersim ad constituendum obiectum iustitiæ commutatiuæ: sed solum

solùm rationem debiti fructu sumpti, aut eius oppositi, ut suppono ex tractatu de iustitia. Ratio autem debiti reperitur tum in creaturis erga Deum: tum etiam in Deo ipso erga creaturas, ratione æquæ, pro quibus se debitorem erga illas constituit. Et licet debitum illud in radice sit Deo liberum & voluntarium, supponatque aliquid à Deo gratis acceptum, neque oriatur ex aliquo, quod non sit Dei vltimo modo (in quo differt à debito creaturarum æquæ sensu potest intelligi S. Thom. q. 21. art. 1. c. cum negat debitum esse in Deo) est tamen verè ac propriè debitum, ratione pacti diuini, & ratione operis à creatura exhibitum, postquam Deus pro illo opere mercedem promittit, & debitorem illius se constituit, ut ostendimus supra ex Chrysothomo alijsque Patribus. Cumque actus nostros liberos in Dei obsequium exercemus, ad implendam conditionem onerosam à Deo nobis impostam: verè damus, aliquid Deo quoddam antea non erat suum, & iam incipit esse in actuali Dei dominio: pendetque à nostra libertate, ut sit, vel non sit: quia pendet à nostra libertate ut actus illi existant, vel non existant. Si autem non existunt, non sunt sub actuali Dei dominio.

Ad secundum Respondeo 1. non esse necesse ad vindictam & pœnam inferendam, fuisse damnum alicui illatum: sufficit contra illius actum iurisse, & damnum inferre voluisse. 2. Potest Deo inferri damnum in bonis externis, ut si eius gloria & bona existimatio apud alios minuitur per blasphemias & hæreses. 3. Iustitia vindicatiua, exigens vindictam quatenus debitum iuri læso ad illud reparandum, est vera iustitia: licet quatenus tendit ad repulsionem proprii nocuenti ut talis, sit tantum pars potestatiua iustitiæ, ut ait S. Thomas art. citato.

Tertiò, opponit Vasq. cap. 5. creaturam se habere ad Deum ut seruus se habet ad Dominum, & illius ad patrem, inter quos non est iustitia, ut docet Aristoteles lib. 5. Ethic. cap. 6.

Respondeo Aristotelem ibi loqui de filio paruulo, quando est patris, & quatenus est aliquid patris: itemque de seruo prout est aliquid Domini: qua ratione negat esse inter patrem & filium, interque Dominum & seruum, obiectum iustitiæ, quæ est virtus ad alterum, non autem circa se & sua. Sed hæc de se dicimus alibi, ubi ostendemus inter illas, etiam ut tales, esse iustitiam quoad nonnulla: & filium ac seruum committere verè peccatum furti, si Patri & Domino rationabiliter inuito bona surripit; teneatque ad restitutionem.

Respondeo secundo, creaturam secundum multa habere se ad Deum, sicut se habet seruus ad Dominum, & paruulus filius ad patrem; non tamèn in omnibus. Nam Deus ab initio constituit hominem, &

reliquit eum in manu consilij sui, Ecclesiastici 15. Quare homines se habent ad Deum ut sibi permitti & emancipati, ac velut manumissi. Insuper Deus licet multò sit maior, & excellens infinitè supra creaturam, quàm pater supra filium, aut Dominus supra seruum: nobilitauit tamen creaturam rationalem, & contulit ei ius aliquod, etiam circa se. Iuxta illud 2. Timoth. 4. *Reposita est mihi corona iustitiæ*, &c. Eademque benignitate Deus, qui poterat imperare quicquid boni operis in creaturæ facultatibus positum est, voluit tamen ut quædam essent opera supererogationis, pro quibus ampliore mercedem promittit, iuxta illud Math. 19. *Si vis perfectus esse*, &c. Alia denique multa sunt, quæ ostendunt Deum egisse cum hominibus non tanquam cum seruis & mancipijs, aut cum paruulis filijs: sed tanquam cum ingenuis & maioribus.

Quartò, instat Vasq. cap. 6. Debitum ortum apud Deum ex promissione nobis facta non esse debitum iustitiæ: quia est promissio facta seruo, qui simpliciter est in potestate Domini. Sed hæc ratio nihil amplius efficit. Licet enim Deus habeat supremum & vniuersale dominium in omnes creaturas, & in omnia bona ac iura cuiusvis creaturæ, ac denique in omnia ad ipsas pertinentia, quoniam est earum auctor, & omnium largitor bonorum, quo dominio si velit uti, nihil vili debeat, non tamen utitur illo supremo iure, necque secundum illud debitorem se constituit, sed velut pater agens, & renuncians vsui supremi illius dominij: sicut etiam renunciat vili iuris quod habet agendi nobiscum in omnibus durius ac seuerius, velut cum seruis & mancipijs. Elegit enim quod eius benignitati & misericordiæ erat conuenientius, ut etiam cum hominibus agat velut cum filijs, & velut cum amicis, iuxta illud 1. Ioan. 3. *Videte qualem charitatem dedit nobis Deus, ut filij Dei nominemur & simus*. Et Ioan. 16. *Iam non dicam vos seruos, sed amicos*.

Porro obligatio orta ex promissione Dei sub conditione operis meritorij iustorum, non est tantum fidelitatis, ut male idem Vasq. & alij quidam affirmant: quia non oritur ex sola promissione assertiua, & sola decentia debitoris: sed ex aliquo titulo ac iure ipsius creditoris, fundato in ratione aliqua existente extra debitorem: nimirum in opere propter quod Deus se obligauit creaturæ. Quod ex eo confirmatur: quia Deus sine dubio debet saltem ex fidelitate veniam & gratiam iustificationis peccantibus penitentibus, quam illis promittit, ut tamen longè aliter debet gloriam iustis, & augmentum gratiæ, propter ipsorum merita, ut docent Scriptura, Patres, & Concilia: neque vtriquè prima iustificatio vocatur merces, sicut

25.
Deus se obligans creaturis non utitur suo dominio suppremo.

TINO
US
part
VI

Aristot.

Tom. 3.
disput. 27.

24.

vocatur vita aeterna. Ergo longè aliter debetur vna quàm alia. Ergo vtraque non debetur solo & simplici titulo promissionis, & debito solo fidelitatis.

26.

Diluitur
argumen-
tum impu-
gnans ius-
titiam.
Dei distri-
butiuam.

Quintò denique, ad probandum non esse in Deo iustitiam distributiuam opponit Vasq. cap. 2. disp. 86. num. 12. æqualitatem em, quàm Deus seruat nobiscum, aut in largitione perfectionum naturarum, aut in præmium vel pœnarum distributione, non esse distributiuam iustitiæ: quia Deus hac in re non attendit per se ad æqualitatem proportionis & geometricam, sed ad arithmeticam rei ad rem. Ergo nec ipse, nisi sua distributione seruans prædictam æqualitatem, erit iustitia distributiuam.

Respondeo hoc argumentum nihil obesse nobis, qui non constituimus iustitiam Dei distributiuam in illa largitione aut pœnarum distributione: sed in tributione, vel distributione bonorum, aut onerum communitatis, in eius membra, pro iure cuiusque particularis, aut debito, in eo fundam. quòd sit membrum communitatis, debeatque illius bonis participare, aut onera sustinere, cum debita proportione. Sic autem Deus distribuit valorem communem sacrificij Eucharistici, & communia Ecclesiæ suffragia.

SECTIO IV.

Soluntur alia Recentiorum quorundam argumenta.

27.

Habeantur
creatura
ius iustiti-
æ erga Deum.

Contra id quod diximus dari verum & proprium ius iustitiæ inter Deum & creaturas reciprocè, suse disputant aliqui Recentiores, quorum disputatio vnuerſa ad duo capita reduci potest. Primum est, creaturas nullum ius iustitiæ habere posse aduersus Deum, quòd scilicet Deus sine iniuria creaturarum non possit violare: siue hoc ius nascatur nobis ex pacto & promissione Dei, siue ex nostris operibus. Secundum est, Deum quoque nullum iustitiæ ius habere circa creaturas.

Primum probatur hoc argumento: Si Deus esset obligatus creaturæ ex iustitiâ, eo ipso non esset essentialiter & perfectè Dominus vnuerſorum. Deus autem non potest non esse perfectissime vnuerſorum Dominus: ergo nec obligari ex iustitiâ. Minor, inquit, videtur manifesta. Alioquin si Deus posset à se abdicare dominium alienius operationis nostræ: posset etiam abdicare dominium vnuerſum, ex promissione vel pacto. Item abdicare dominium cœli & terræ, illudque transferre in creaturam. Imò posset etiam ex sua promissione fieri seruus creaturæ, promittendo illi suas actiones & operas, ita vt ex iu-

stitiâ teneretur ei obsequi ad nutum, in quo formalissime essentia seruitutis consistit. Quæ omnia absurdissima sunt. Maiorem verò, reiectis aliorum probationibus, confirmant, quis si Deus esset creaturæ obligatus ex iustitiâ, iam resularet in creatura aliquod ius aduersus Deum. Repugnat autem cum dominio perfectissimo, quòd seruus acquirat aliquod ius, quod ius non acquiratur Domino: cum omne id quod acquirat seruus, vt seruus, acquirat Domino. Ergo si creatura acquirat sibi aliquid quod non acquiratur Deo, hoc ipso arguetur Deum non esse perfectissime Dominum illius creaturæ.

Respondeo primò, seruum, etiam quàm seruus, posse & consensu Domini acquirere aliquod ius, cui Dominus sine iniuria obistere non possit, vt ostendemus in tractatu de iustitiâ. Atque ita creatura similiter possunt acquirere ius aliquod respectu Dei, ex ipsius consensu, nempe promissione & pacto, cui iuri Deus non possit obistere sine iniuria in sensu composito, id est, supposita & stante promissione. Quòd non esse contra perfectionem dominij fatentur illi ipsi quos impugnauimus, modo posse in sensu diuiso, id est, seclusa promissione.

Respondeo secundò seruus, non veterum, sed aliter consideratum vt personam rationalem, habere omnium consensu, vt iidem Auctores fatentur ibidem, multa iura, etiam respectu ipsius Domini, posseque alia multa acquirere, consentiente Domino, seque illi voluntariè obligante, & paciscente. Creatura verò, licet essentialiter sit creatura, tota quanta est, & serua Dei: potest tamen considerari & tractari velut manumissa, & facta sui iuris aliquo modo. Quo pacto sæpe Deus cum illa contrahit, non vtens quoad hoc ius primo iure creatoris & Domini.

Prætermitto dicere aduersarios in reijciendis ijs, quæ alij afferunt ad probandam maiorem argumenti ab ipsis propositi, & à nobis iam refutati, multa dicere falsa & improbabilia. Vt quòd aliquis habeat dominium rei eodem instanti, quo se illo priuat, & rem alteri donat: id est, sit sua eodem instanti, quò non est sua: & sit dominium in donante eo instanti, quo illud amplius non habet, sed in alium transiit. Quòd qui pallium suum, aut rem aliam destruit, sit Dominus rei, quando illam destruit: non logicè, defectu relationis prædicamentalis, quæ requirit existentiam termini: sed quasi physiq., & moraliter: id est, (omisso examine illius distinctionis) sit Dominus nullius rei, & Dominus nihili: res enim, quæ destruitur, & definit esse; eo instanti, quo definit esse, non est, & nihil est. destructio enim terminatur ad nõ esse rei, sicut productio ad esse: & eodem instanti, quo est actio, aut quasi actio,